

Vehmais-Haukkalan koulupiiri

Suurimman taakan tämän koulupiirin muisteluksista ovat kantaneet Liisa Kiesiläinen, Eemil Meskanen ja Mauno Nypelö.



Liisa Kiesiläinen o.s. Honkanen on syntynyt 1911. Kun hänet kutsuttiin Rautuseuran kunniajäseneksi, kirjoitti suurlähettiläs Niilo Pusa: ”Liisa tunnetaan kaikkialla ansiokkaana Raudun perinteiden ja rautulaisuuden vaalijana. Hän on toiminut Rautuseurassa sekä sen hallituksessa että naistoimikunnassa vuodesta 1958 lähtien myötävaikuttaen ansiokkaalla ja aktiivisella osanotolla seurain toimintaan vuosikymmenien ajan. Lukemattomat ovat ne rautulaiset ja karjalaiset tilaisuudet, joissa Liisa on esiintynyt ja lausunut karjalaisuuden ja rautulaisuuden kunniaksi. Liisa tunnetaan myös näyttämötaiteessa. Olemme nähneet ja kuulleet hänen esiintyvän TV:ssä ja radiossa sekä lukuisilla näyttämöillä. Tuntemme syvää kiitollisuutta ja kunnioitusta siitä työstä, jonka Liisa on tehnyt rautulaisuuden hyväksi.”



Eemil Meskanen syntyi Juho ja Maria Meskasen perheeseen 1913 Vehmaisissa. Hänen evakkotiensä on kulkenut Jokioisten, Voikosken, Kemijärven ja Joroisten kautta Mikkelin Urpolanharjuun, jossa hän asuu uutta omakotitaloaan. Tarvittavan koulutuksen hankittuaan hän toimi TVH:n työjohtajana yli 30 vuotta. Hän harrastaa kalastusta, metsänhoitoa ja karjalaisuutta. Hän on kuulunut myös muun muassa Joroisten Karjalaiset ry:n hallintoon useita vuosia, sekä osallistunut kunnan ja seurakunnan toimintoihin.



*Mauno Nypelö on syntynyt 1930 Vehmaisissa. Hänen vanhempansa olivat Amalia o.s. Sviili ja Mikko Nypelö. Evakko-
taipaleen jälkeen Nypelöt asettuivat Mikkelin maalaiskuntaan Otavaan viljelemään maatilaansa, joka vanhempien kuoltua siirtyi Maunon omistukseen. Rautulaisten pitäjäseuran toiminnassa hän on ollut voimakkaasti mukana muun muassa johtokunnan jäsenenä.*

Koulupiirikuvaus

Koulupiirimme lapset kävivät aluksi Kirkonkylän kansakoulua. Vasta syksystä 1918 aloitti oma koulu toimintansa, tosin vuokratiloissa. Oma koulurakennus valmistui 1922. Johtajaopettajana toimi koko ajan Vilho Meronen ja alakoulun opettajana Anna-Maria Meronen.

Pääelinkeinona olivat maanviljelys ja metsätyöt. Sivuelinkeinoista voidaan mainita sepän, räätälin, uunimuurarin, suutarin ja puusepän työt sekä kaupankäynti. Pietariin vietiin ja sieltä tuotiin paljon tavaraa.

Rajan tultua suljetuksi täytyi ryhtyä kiinnittämään suurta huomiota maatalouden kehittämiseen. Vesiperäisiä maita alettiin raivata pelloiksi. Juurikasvien viljely pääsi hyvään vauhtiin. Heinän kasvatuksessa tapahtui suuri vallankumous kun siirryttiin kylvöheinään ja peltoviljelykseen.

Vehmais-Haukkalan Nuorisoseura Sampo perustettiin 1919 opettaja Vilho Merosen aloitteesta. Sammon toiminta oli vilkasta. Järjestettiin illanviettoja ja iltamia. Urheilukilpailuja pidettiin kesällä ja talvella. Erikoislajeina olivat hiihto ja jalkapallo. Seuran talous oli aluksi tiukalla, mutta vähitellen siitä kyllä selvittiin. Seuralla oli oma urheilukenttä.

Alueen vaikutuspiiriin kuului myös Savotan Saha ja Mylly. Sahalla valmistettiin tiiliä ja sahattiin puutavaraa. Mylly jauhoi ympäristön maanviljelijöille ja pärehöylä valmisti kattopäreitä. Kuorma-autoilu kehittyi teollisuuden myötä.

Kalastusta ja metsästäystä harrastettiin omiin tarpeisiin.

Liisan kanssa kylillä

Tullaan Sakkolasta, siis Petäjärveltä päin ja tien kahta puolta ovat ensimmäisinä Antti Paksun ja Juho Karhusen ja pienen matkan päässä vasemmalla Pekka Kiesiläisen talot.

Jonkun matkaa kuljettuamme on vasemmalla Loposien talo, jota Suurloposeksi kutsuttiin. Heidän puutarhansa vierestä lähtivät kujaset Perkiöön, jossa tuli ensimmäiseksi vastaan Eeriksonin talo. Siitä suoraan jonkin matkan päässä on taas Honkasen Aatamin ja vävynsä Matti Viskarin asuttama talo. Tästä oikealle ennen Pulakan hakaa oli Tukian mökki ja siitä pienen matkaa Heikkosen haan portin lähellä Perkiön Varpu.

Jatketaan nyt matkaa Loposesta maantietä ja ennen kujansuuta on oikealla Kantakan Jussin mökki. Kujansuusta lähti maantie loivaa ylämäkeä ja oikealle hevostie Anttosen peltujen alapuolitse ja Pahalammen sivu Töllikän puolen taloihin ja vasemmalle Hallapeltoon päin, johon mennessä oli vain Kärkkäisen Jalmarin talo. Hallapelton perällä oli Kortejussin korpiniityt ojaan asti - toisella puolella olikin jo Sakkolan Lapinlahtea.

Jatketaan kujansuusta matkaa Töllikälle. Oikealle jää Lama-aho, jossa kesäiltaisina useasti tanssittiin. Mentyämme vähän eteenpäin on vasemmalla Rekon Aunen mökki. Siitä erkani kärrytie Mennun Mikolle ja Meskaseen sekä vähän oikealle mäkeen Heikkosen Pekolle, jota vävy Kaino Nuora Iitansa kanssa isännöi. Vastapäätä tätä oli Mennun Simon asumus. Ennen maantietä oli kujasten varressa Karhun Jaakon mökki. Jos olin menossa Seuratololle, niin menin siitä Mennun Mikon ja Meskastien sivu maantielle päin, jolloin vasemmalle puolelle tulikin jo Seuratalo. Sen tontin reunasta alkoivat

kujaset maantielle ja siinä kulmassa oli August Saijasen mökki. Käytän muuten sanaa mökki aivan siitäkin syystä, että se kuulostaa paljon lämpoisemmältä kuin esimerkiksi talo.

Ennen Töllikkää on vielä entinen Rajalan talo, jota asustivat Korleelta tulleet Köningit. Nyt kävelenkin jo Töllikän rantaa ja synnyinkotini pellon laitaa. Lapsuskotini Heikki Honkasen talo on heti kujasten alettua oikealla puolella ja sen vastapäätä Mikko Honkasen perillisten talo.

Kun jatketaan matkaa kujasta pitkin haarautuu väylä vasemmalle ylös mäkeen ja toinen oikealle. Lähdetään oikealle ja tullaan Kuhmosten talolle, vaikka oikeammin se on Pappinen. Kuhmonen kertoi, että hän lähti Kuhmon korkeudelta kotoaan vitsaa hakemaan ja päätyi viimein siihen naapurin leskiä auttamaan.

Pienen matkaa Kuhmosesta oli Virkin Hermannin asumus, jossa hän viimeksi yksin eleli kun hänen äitinsä leskeksi jäätyään oli mennyt Kurosen kanssa naimisiin. Virkiltä hiukan eteenpäin oli vasemmalla portti ja siitä vei tie Rummukaiseen ja edelleen Leinikylän tielle. Portin sivuitse edelleen jonkin matkaa tulikin näkyviin jo Harjoitustalo, jota ennen lähti tie Leinikylään. Vähän matkaa kuljettuamme tuli entisen opettaja ja kansanedustaja Aapo Nuoran talo, jota nyt asusti Matti Paksu perheineen. Harjoitustalon vieritse meni tie Väliojalle, joka yhdisti Leinikylän ja Rautjärven. Ojan yli mentäessä alkoikin sitten Mäkrän koulupiiri.



Matti ja Lempi Paksun talo Raudussa.

Lähdetään nyt siitä kujansuusta oikealle Pönniönmäelle. Kuljettuamme parikymmentä metriä, on oikealla Paakkisen Mikon asumus, jossa tämä vanhapoika eleli äitinsä kanssa. Samalla kohtaa vasemmalla oli vanha Honkasen talo, johon äijäni Mikko ja veljensä Tahvana asettuivat Kuninkaanselältä tultuaan. Siitä pääsee hakojen halki kirkolle. Olihan siinä muitakin taloja.

Pienen matkan päässä vaakasuoraan Kuhmoseen päin katsottaessa oli vanha Henttisen talo, jossa Yrjänän Varpu asui Antti poikansa kanssa. Tästä Henttisen ohitse tulin ja menin aina asemalle. Polku vei Leinikylänjärven rantaan jonkun Mörskyn mökin kohdalle, josta vähän matkaa hoville päin oli rannassa Koukosen Aatamin ja Anna-Mari tädin talo, jonka omisti Jurkan Manu.



Vehmaisten
koulun
oppilaita ja
opettaja Vilho
Meronen
Hovijärvellä.

Jatketaan nyt kuitenkin ylöspäin maantielle, josta äsken käännyttiin Paakkiseen päin. Mennään kujasia pitkin ja eteen tulee Pulakan riihi, jonka vieressä on portti Pulakan veljesten taloon. Samalla kohtaa on vasemmalla Kortteen Tahvanan talo. Edelleen on vasemmalla tien vieressä Antti Määttäsen talo, ja oikealla asuu Heikki Paakkinen ja Albert Mentu ym. Nämä ovat entisiä Vehmaisten hovin maita.

Kerroin siitä kujansuusta, josta lähti tie Töllikälle ja Hallapeltoon ja loivasti suoraan maantie kirkolle päin. Ensimmäiseksi vasemmalla vähän kauempana tiestä on August Nuoran mökki, jossa hän asui Sassansa kanssa. Heidän vanhin poikansa Kaino, meni sitten Heikkoseen vävyksi.

Kärkkäisen talon kohdalla lähtivät kujaset Anttosen mäelle Pahalammelle päin, jossa oli vauraaksi tiedetty Anttosen talo. Takaisinpäin tultaessa oli vasemmalla räätäli Eemil Loposen talo. Hänen Emil-niminen poikansa muutti sittemmin Tikatsulle sepäksi. Sitten siihen tuli Juho Mikonpoika Mentu, joka toimi Osuuskaupan lihanhankkijana. Olihan siinä taloja muitakin. Kortejussin luota lähtivät kujaset Retusiin. Heti samalla puolella oli Leppäsen Marin mökki ja edelleen Salomon Nuoran talo.

Seuratalon tontin päätyttyä olivat ne kujaset, jotka tulivat sieltä seppä Meskaselta päin. Vähän matkan jälkeen lähtivät kujaset maantien vasemmalta puolelta Nypelön ja Hyvösen mäelle. Ja olihan siellä August Sviilinkin talo.

Heti kujasten vieressä oli talo, jossa asui niinkuin sanottiin ”puusniekka”, eli leskinaiselle mieheksi mennyt henkilö - Puusniekka Jussi. Toisella puolella tietä olivat Sviilin ja Heikkosen pellot ja pienen matkan päästä kansakoulumme. Sen tontti rajoitui Hovijärveen.

Koulun kohdalta jatketaan matkaa ja oikealla onkin jo August Mennun talo, jossa myös vanhapoika veli Ville asui. Heidän puutarhastaan tulivat seudun parhaimmat omenat, joita muun muassa Mikkelikihuissa kirkolla nautiskeltiin. Kun siitä mennään ohi, tullaan Kalmin riihelle ja Kalmin Villen talolle. Kalmilasta eteenpäin alkaa vasemmalla puolella hovin puisto tammineen ja vaahteroineen. Hovi oli jo purettu, mutta

aloittaessani koulun käyntiä siellä Jorolassa, kävin joskus hovin pihassa. Se Jorola oli hovin työnjohtajan entinen asunto ja sen luona teki maantie mutkan, josta lähti tie maailmanpellolle.

Lähdetään nyt Hovijärvelle päin ja ensimmäiseksi tulee vastaan Hallikaisten talo oikealla ja Pusan Antti. Näitten talojen kohdalla rannassa oli Jäsken talo, jonka Maria-tyttären tunsin hyvin. Hän oli innokas näyttelijä Nuorisoseurassa sen perustamisesta lähtien. Rannassa oli myös Pölläkkä. Pölläkan Saiman tunki jo koulusta lähtien ja Hilman myös. Pusalta eteenpäin oli Rajala vasemmalla ja Kähäri. Viimeisenä metsän reunassa oli Pusan Eino talo. Rajan Aino tuli tutuksi kun meillä oli niitty siellä Kilpasillan puolessa, jossa ojan toisella puolella olikin jo Haukkalan kylä.

Joron kohdalta maantie laskeutuu jyrkästi ojannotkoon. Ennen ojaa oli monien omistuksessa ollut nyt Kirveen Paavon talo. Ojan ylitettyä lähti maantieltä viistosti tie Turkkisen pellolle. Sideroffin ja Behmin jälkeen tulee siis Kiesiläisen Paavon talo. Vilho kotitalo, jossa ehdin ennen evakkoon lähtöä olla nelisen vuotta miniänä. Sitten tulevat Jantuset.

Kun ojannotkosta lähdetään ylös mäkeä kirkolle päin, on siinä vasemmalla mökki, jossa asui ”Lapatossuksi” kutsuttu Jantunen. Aivan tien laidassa oli Kukon Pekan uudentyyppinen osaksi kaksikerroksinen talo. Pekkahan oli itse rakentaja ja ”lotniekka”, joka vastasi siihen aikaan rakennusmestaria. Siitä viereltä lähti tie Riiskan päin ja sen varrella Haukkalan taloja.

Haukkala

Vasemmalle puolelle jää Liiran Simon talo, jossa asui myös hänen siskonsa Loviisa. Leski Liisa siinä ompeli kyläläisille vaatteita. Liiran pojille rakennettiin myös omia asumuksia. Liirasta eteenpäin olivat Lakströmit ja Kiisket, joiden talo oli kuuluisa mehiläispesistään ja kaikesta ajankohtaisesta maanviljelyksestä. Ikuistetuksi on myös tullut Kilpasillan lentäjien 1942 tekemä maalaus Kiisken pihasta, jossa emäntä leipoo uuninsa raunioilla.

Sitten tultaisiinkin jo Raudunkylän koulupiirin alueelle Savotan sahalle ja Husun veljesten alueelle.

Eihän tässä ole tarkoituskaan tehdä tyhjentävää asukasluettelo - sehän on toisaalla - mutta mainitaan vielä Paukkusen Jussin talo, jossa hän eleli Saimansa ja palvelijansa kanssa. Toisella puolen tietä oli vanha talo, jossa asui usein vuokralaisia. Paukkusen Jussin notkelmassa oli kauppias Kiesiläisen talo, jossa piit ja rengit hoitivat peltoja ja karjaa. Aino rouvakin oli usein kirkolla Matin kaupalla. Vähän matkan päässä oli oikealla puolella appeni kaksoisveli ja Uposet, jonka emäntä Mari oli Kiesiläisten veljesten sisko. Hän lämmitti Raudun kirkkoa kun se oli vielä uunilämmitteinen. Kun mökki sijaitsi Kikkamullin päällä, sanottiin Maria Kikkamullin keisariksi.

Nyt olenkin kanssasi kulkenut Vehmais-Haukkalan melkein ”iäristviisi” ja olemme nähneet sekä maisemaa että asukkaita askareissaan.

Vilho Kiesiläisen "Pakinaa Raudusta"

Lainataan sitten Liisan miehen Vilhon vuosia sitten sanomalehti Karjalassa otsikolla "Pakinaa Raudusta" julkaistua artikkelia:

Muistat sie sen tien, mikä läks Viitapatsualt Tikatsult Haukkalan ja Vehmaisten kautta Petäjäjärvel, toine huara kukkoloisii kohalt Riiskua ja Savotal. Kyl se tie ol likane ja huono rospuuttan aikan. Siin ol rötkä rötkän piäl, luosa toisesa tavoitti. Siin pittiit monet kokoukset, kirjoitettiin monet kirjat herroil Helsingii ja viisail miehil Viipurii, jot ois suatu valtiol kruunu huostua koko rötsä. Muttei siint appuu olt, tult ei sen viisuamaks.

Kerra kuitenkin päättiit herrat, jot käyviä katsomas, kuskistettua kumminkii mikä on heillä hätänä, ilman tietä astuvilla. Aijoit Buigin paikoillensa, Viitapatsuan vierustalle. Tuumivat siinä tovin, pistiit palamua sikarin. Siin olliit herrat Helsingistä, viisuat miehet Viipurista sekä oma vallesmanni ja kunnanmiehet, kuinkas muuten.

Meit ol vastas komitea, lapsii kool aika lauma, kakaroi paljo kasassa. Meil ollitti jalat kipiät, kurk ol nokkint kinttuloita. Leukapielle räkä roikku, sorm ol suussa sikarina. Piikkopöksyn pieluksesta paljas jalka pieksämäki paiso. Seistii siinä rivissä, pientareella rintamassa, ja tie ol likane. Jalan siin piäs jotekute, jos olliit pieksut pitävät, pikisaumat parahiset. Kärrit keikku kauhiasti, telekoil ol tukalata. Autol ei olt asijuaqua, ko itse kunnanisänkii pit villarilluan vauhtii ottua.

Tulliit herrat tuloksehe, no käyviähä lävitse, ajetuaha pitästä piähän. Sanottua muttei tehty. Siin painu Buikki pohjillensa, niinkö suoho hevoskuakki. Saivat herrat Helsingistä, viisuat miehet Viipurista, työtiä ihan tarpeheksi, tehä työtä tavallansa, enneku irtosi auto. Pääsi Buikki pintehestä. Sielt siit herra kurast nousi, piämies kannolle kakusi, puhu poika pölkyn piältä. Ei se kruunu rahojansa anna tänne, rapakoihi seteleitä silotella. Kulkea kuin tahotta, uotta tästä ennen piässyt.

Oisko siin nyt tarun loppu, ukot siit ei uskonehet komiteaa kuitenkahan. Pantiin kiertämähän kapula, kutsu yli suuren kylän. Kaikki tietä tarvitsevat, tulkahan nyt talkohisiin, tuokua kaikki lapiot, kirvehet ja kassaratkii, havukirves kainalossa. Mies talosta, kaks paraasta, veriäämmäst useempikin. Tehtiän tietä tarvitsevat.

Aamul sitten aikasehen, kukon laulun kaikuessa, tultii sitte kaikki sinne. Isännät tul renkinensä, talon jussit ja emännät, itselliset iha kaikki ja alettii. Kaikki paikkoihi pahoihi, syvinpihi syöväreihi, pantii pajupehkoloita, katajia mielmiäri. Kerros sitte sammaletta, oikei suvesammaletta. Sitkiä ko miehe selkä, ojamullat kahtapuolta, vielä sinne täytteheksi. Sora sopivankokoinen kulutuksen kestäväksi, siihen pintakerrokseksi. Tämän kaiken sitojaksi, kautta ijän kestäväksi, pitäväksi perustaksi, pantii nuapur-soppua, yhteishenkii oivallista.

Näin synty tie komija, ojat kauniit kahta puolta, miärämitta pajakoihin, pylvähät pajokan päihin. Oispa herrat nyt Helsingistä, viisuat miehet Viipurista, tulliet sinne uuvestansa, matkoillansa poikennehet. Jo ois Buikki siintä piässyt, lännenrauta radallansa, ei ois nisat leksahellut, ei ois sammunut sikari.

Kärrit siint kulk kaunihist, telekatkii tavallansa, jalan iha lustiksensa. Eikä kunnanskiä huolint villarilluan vauhtii ottua.

Tul siint tie tasainen, kyläkunnan kunniaksi, yhteishengen auttaessa. Silviisii...

Anja Mentu-Hedman

Kotiin paluu

Muistikuvat syntymäseudultani ennen talvisotaa 1939–1940 ovat vähäiset ja välähdyksenomaiset, kuten useimmilla meillä, jotka silloin elimme varhaislapsuutemme ensimmäisiä vuosia. Muistojen merkitys meille on sitäkin suurempi, koska niiden avulla tunnemme kuuluvamme kiinteästi karjalaiseen sukuyhteisöön. Selvimmin tiedostamme lapsuusaikamme vahvojen tunne-elämysten myötä, jotka ovat tallentuneet mieliimme perheemme, sukumme ja kotikylämme välittömissä ja läheisissä ihmissuhteissa.

Lapsuuteni järkyttäviin kokemuksiin liittyvät talvisodan alkaminen 30.11.1939, sekä kesäkuussa 1944 jälleen uudelle evakkomatkalle joutuminen. Silloisia kauhun ja pelon hetkiä ja päiviä ei kuitenkaan ole tarkoitukseni tässä yhteydessä kerrata. Ne kokemukset ovat jättäneet lähtemättömät merkkinsä tajunnankin taustalle.

Menetetty Karjala tuntui iankaikkisesti menetetyltä. Vanhempiemme ja sukumme, sekä omien vähäisten muistojemme perusteella muodostimme ja säilytimme muistikuvia ”meidän Karjalastamme”. Sitten tuli aika, jolloin uhkarohkea mahdollisuus päästä käymään synnyiseudullamme, järjestyi. Sillä matkalla koetut tuntemukset, ensimmäinen kohtaaminen lapsuusaikaan, kotimullan kosketus, tekivät mielen nöyräksi ja sanat kertoivat kiitosta seuraavissa säkeissä.

Karjalan maa

Raiskattu

*rakastettu maa
verellä ja kyynelillä
kostutettu maa
- siellä juuret*

Kuljin

*Karjalan kankahilla
hyväilevä hiekka
jalkojeni alla
sananjalkojen vehreys
kangasvuokkojen kauneus*

Myös luonto villi

*kuin lapsi
joka on hyljätty
jota ei rakasteta
joka itkee*

Jotain jäljellä

pehmeä multa

kädellä koskettaa

*puut, jotka sota säästi
metsälampien yksinäinen katse
- nöyränä polvistun
edessäsi isieni maa*

Karjala kahleissa

*- muistoissa vapaa
sireenien ja tuomien tuoksu
kehtovivun keinunta kotihaassa
ahomansikoita heinänkorrossa
pienellä kauppamiehellä
pellonpientareella*

Raadeltu

*rakastettu maa
itkien ja iloiten
poistuin luotasi
- sain nähdä sinut
unieni maa*

Kun toisen kerran sain palata lapsuuteni maisemiin, etsin rämettyneestä metsämaastosta tuttuja paikkoja, joilla oli aivan erikoinen merkityksensä.

Jatkosodan ajalta 1942–1944 olivat muistot jo selkeämmät, koska ikää oli karttunut jo pienen paimentytön mittoihin.

Milja-serkkuni kanssa kävimme paimenessa Raudun Vehmaisissa. Linnajärven peltomailla ja Hallapellon metsissä. Jouduin aamuin, illoin kulkemaan yksin lehmieni kanssa, kunnes Milja-serkkuni liittyi mukaani. Metsätie kulki niin sanotun Pahalammen ohitse ja pelottavuutta lisäsi vielä se, että lammen lähetyvillä oli rotkon tapainen syväne, johon ammuttiin ja haudattiin siltä seudulta tavoitetut desantit. Karjalaista väestöäkin oli joutunut heidän uhreiksenä myös Raudussa. Kova, onneton kohtalo tuli heille kaikille sodan seurauksena. Oli luonnollista, että pieni tyttö karjansa kaitsijana oli pelokas, varsinkin, kun Pahalammesta kerrottiin sen olevan ”aivan pohjaton”.

Aamuisin saatteli äitini minut ohitse ”mörköpaikan”. Turvallisuutta antoi varma tietoisuus siitä, että Anna-mummoni istui joka ilta Pahalammen rannalla, tutulla kannolla tai kivellä odottamassa, kunnes paimentyttö lehminsä saapui.

Kun vuosikymmenien jälkeen seisoin samalla metsätiellä, tuntui, kuin aika olisi kadonnut jonnekin - olin kuin pieni tyttö, hyvät henget turvanani ja mummo odottamassa kotiin paluutani.

Kadotettu Karjala

Syntymäsijoillani

kotipellon äärellä

- orpous sydämessä

- yksin

Kuvat kulkivat

- pieni tyttö

isän kyydissä

polkupyörän rungolla

- huimaa vauhtia ja iloa

Äidin sylissä

kotituomen juurella

silmät sirrillään

veli vierellä

- valokuvaus on vakava juttu

Metsätie ja paimentyttö

- tuskin kymmenen

- mummo odottamassa

”Pahalammen” rannalla

kannolla istumassa

- ei pelottanut enää

- kaikki metsän menninkäiset kaukana

Kadotettu Karjala

hajoitettu suku

Tuonen tuutimana

isät, äidit

- sorrettu sukujuuret

Orpous sydämessä

syntymäsijoillani - yksin

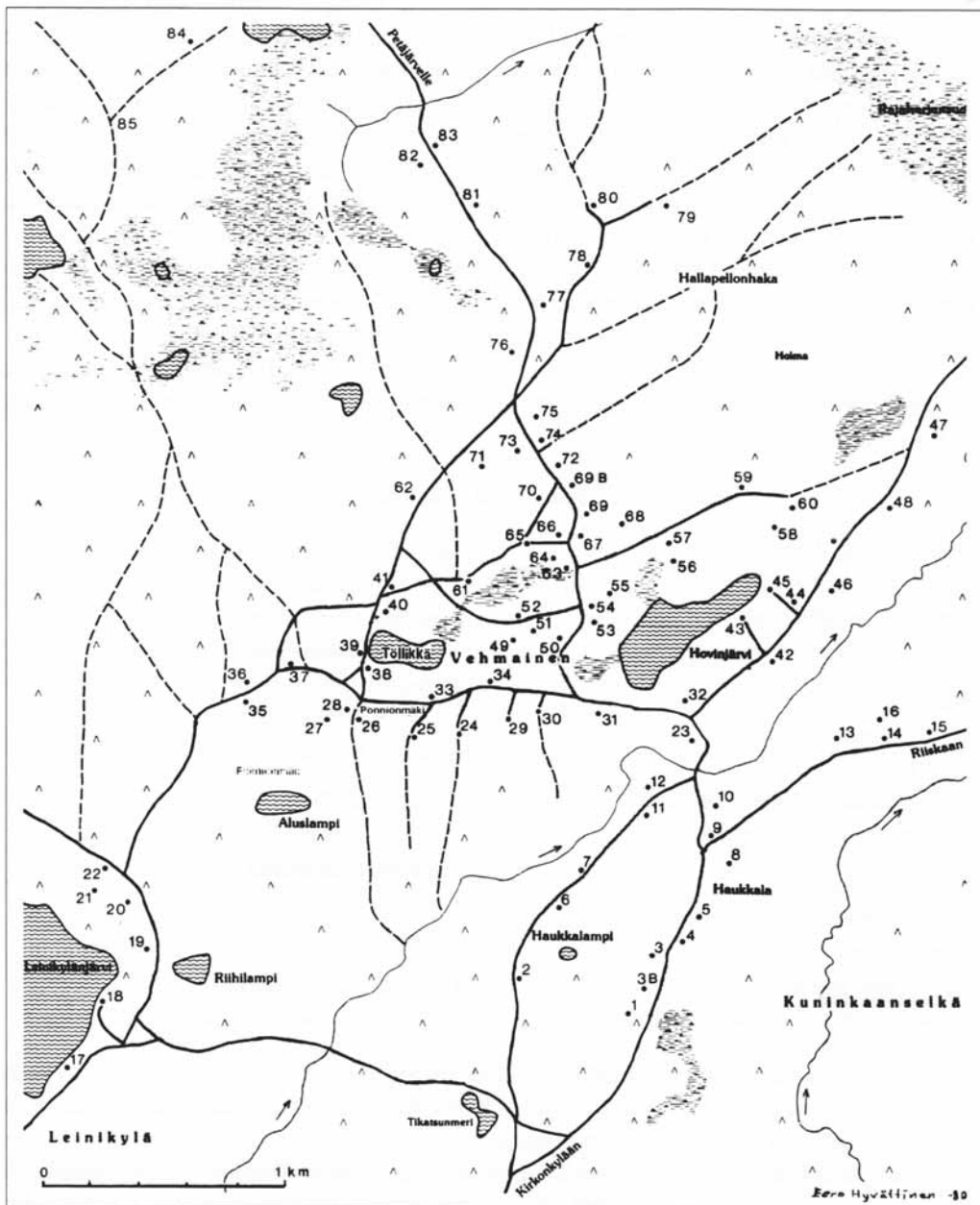
Sotien jälkeen aika Karjalassa on ollut hyljätyn maan kärsimystä. Luonto itkee ihmisen pahuutta. Metsälammet, järvet ja joet uupuvat odottaessaan rakastavaa kättä, mieltä, sydäntä ja sanoja ”meidän Karjalamme”.

Useat sukumme jäsenet; isovanhempamme, vanhempamme, entiset naapurimme, ystävämme, ovat jo siirtyneet ”Viimeisen rajan yli” ehtimättä enää edes näkemään kaivattua kotomaatansa.

Me, joiden mielessä on vain tuokiokuvia synnyinseuduistamme, etsimme - ja joskus löydämmekin rauniolta, rannoilta ja metsistä, kappaleen sitä Karjalaa, joka ei vielä ollut kadotettu. Niitten hetkien muistot ovat aarteita minullekin, joka kuljin syntymäsijoillani orpous sydämessä.

Lapsuutemme onnellisia muistoja ei kuitenkaan kukaan voi meiltä riistää eikä tuhota.

VEHMAIS-HAUKKALAN KOULUPIIRI



Vehmais-Haukkalan koulupiiri tuvasta tupaan 1939

01. **Purola.** Uponen Maria o.s. Kiesiläinen taloll. s. 9.2.1877, Armas s. 2.9.1909, Urho Toivo s. 24.5.1915.

02. **Puosalmi** Konstantin s. 1900, vaimo Anna-Liisa o.s. Kiesiläinen s. 1903, Tuovi Anni s. 1923, Unto Kalevi s. 1925, Salme s. 1927, Hilikka, Maija, Laila, Pauli, Valva-Leena, Taisto.

03. **Mikkola**. Kiesiläinen Antti taloll. s. 24.2.1874, vaimo Maria o.s. Paakkinen s. 28.7.1881, Eino Johannes s. 24.9.1909, Tauno s. 31.1.1915, Aili Elina s. 8.7.1920, Toimi Antti s. 24.10.1924.

3b. **Ruokonen** Maria s. 1886.

04. **Hioppila**. Kiesiläinen Matti kauppias, taloll. s. 8.11.1882, vaimo Aina o.s. Inkinen s. 13.8.1888 Kirvu, Jaakko Olavi s. 10.4.1906, Jouko Matti s. 10.10.1915 Kirvu, Meri Irma s. 12.2.1918 Kirvu.

05. **Jussila**. Paukkunen Johannes taloll. s. 15.1.1883, vaimo Saima o.s. Kärkelä s. 15.9.1885 Orimattila.

06. **Jantunen** Heikki taloll. s. 17.3.1872, vaimo Helena o.s. Vilksa s. 12.2.1877, Oiva s. 8.3.1918, vaimo Saima o.s. Manninen s. 1918.

07. **Juhola**. Kiesiläinen Paavo taloll. s. 24.2.1874, vaimo Anna o.s. Honkanen s. 1.6.1877, Vilho Einari s. 23.5.1911, vaimo Liisa o.s. Honkanen s. 23.6.1911, Arvi Mainio s. 27.4.1915.

08. **Kukko** Matilda o.s. Kemppi taloll. s. 20.9.1880 Muolaa, Laina, Kirsti, Veli kaatui talvisodassa, Helli Aina Helina s. 22.3.1914, Kauko Sulo Ilmari s. 26.7.1916, Aimo Pentti Mikko s. 26.8.1920, Paula Unelma s. 10.11.1917, Lauri s. 20.5.1921, Helvi Tellervo s. 1.1.1924.

09. **Kukkola**. Kukko Anna Helena taloll. o.s. Nuora s. 16.1.1901, Eeva Marjatta s. 15.8.1930, Toivo Olavi s. 24.11.1931, Sisko Sinikka s. 24.6.1933. Kukko Pekka Johannes s. 28.12.1927.

10. **Jantunen** Heikki (lapatossu), vaimo Varpu s. 17.6.1876 Metsäpirtti, Eero s. 1918.

11. **Sidoroff** Helena s. 15.4.1873, Johannes taloll. s. 24.10.1899, vaimo Helena o.s. Huuhka s. 23.1.1902 Lempaala, Saara Annikki s. 29.9.1930, Leo Jorma Kullervo s. 30.9.1932.

12. **Turkkisenpelto**. Behm Paavo, vaimo Anni o.s. Sideroff, Pentti, Lea, Kaarlo.

13. **Liira** Loviisa taloll. s. 29.8.1877, Maria Liisa o.s. Niittykangas s. 27.1.1887 Ylivieteri, Uno Johannes s. 2.6.1911, Matti Olavi s. 18.12.1919, Sievi, Helli, Viljo, Ilmari s. 15.5.1910, vaimo Jenny o.s. Joro s. 7.8.1908 Käkisalmi, Osmo Ensio s. 25.3.1938.

14. **Liiranmäki**. Lagström Anni o.s. Honkanen s. 19.8.1871, Lyyli s. 1910, Sievi Anna Saima s. 30.10.1912 Metsäpirtti, Andero Viljam s. 21.3.1916 Metsäpirtti. Liira Eemil Juhonpoika s. 20.3.1901, vaimo Alma Elina o.s. Cavenius s. 9.2.1907 Loppi, Raili Marjatta s. 4.4.1936. Liira Simo Erhard vilj. s. 5.1.1899.

15. **Kirjonen** Edvard taloll. s. 1889, vaimo Anna o.s. Kähäri s. 1886.

16. **Onttonen**. Kiiski Heikki taloll. s. 1.6.1901 Metsäpirtti, vaimo Hilja Loviisa o.s. Kiiski s. 19.10.1901, Antti Veikko s. 13.9.1926, Juho Ilmari s. 19.4.1928.

17. **Entinen inkeriläisten lastenkoti**.

18. **Leinikylän hovi**. Averin Maris s. 1873 Venäjä, Anatolij s. 12.6.1910, Evgenij s. 23.9.1912 Pietari, Nikolai s. 22.7.1913. Lempinen Mikko s. 11.12.1895 Lempaala, Tatjana s. 1896 Venäjä, Lodineva s. 23.2.1924, Maria s. 18.11.1925, Olga s. 6.7.1927, Mikael s. 4.7.1929, Vera s. 19.9.1936.

19. **Partanen** August s. 1895. Pietiäinen Liisa o.s. Partanen s. 1893.

20. **Onnela**. Paksu Matti Jalmari Antinpoika taloll. s. 24.7.1905, vaimo Lempi Maria o.s. Hakulinen s. 9.8.1906 Sakkola, Arvi Johannes s. 25.6.1929.

21. **Valtion talo**.

22. **Harjoitustalo**. Sorvali Antti Simonpoika vahtimestari s. 27.11.1895, vaimo Maria s. 1902 Venäjä.

23. **Mäkelä**. Kirves Paavo taloll. s. 25.1.1886, vaimo Helena o.s. Onttonen s. 25.10.1884, Toivo, Eetu, Aili, Tauno Emmanuel s. 25.3.1918, Sulo Armas s. 2.2.1922, vaimo Heljä Ellen Anelma s. 1923, Niilo s. 6.12.1923 kaatui talvisodassa.

24. **Paakkinen** Heikki taloll. s. 11.10.1884, vaimo Katri o.s. Jäske s. 11.9.1887, Ilma Maria s. 19.8.1916, Toivo s. 16.1.1919, Rauha s. 18.11.1922, Elvi s. 20.12.1925, Eino s. 6.4.1932, Väinö, Saima.

25. **Savikumpu**. Pulakka Matti taloll. s. 17.3.1896, Albert taloll. s. 13.7.1903, vaimo Lempi Elina o.s. Kukko s. 11.7.1901. Pesonen Antti suutari s. 1901 Inkeri. Paakkinen Mikko s. 9.6.1872.

26. **Honkanen** Jalmari Aataminpoika taloll. vaimo Aune o.s. Termonen, Väinö. Aatamin lapsia: Tahvo, Eeva ja Helena.

27. **Pahki** Juho työl. s. 2.4.1881, vaimo Loviisa o.s. Loponen s. 30.8.1884.

28. **Surakka** Anna o.s. Pekkanen mäkit. s. 17.5.1871, Johannes s. 8.6.1904.

29. **Mentula**. Mentu Maria o.s. Tallus taloll. s. 13.3.1887, Hilikka Tuulikki s. 19.1.1920, Siiri Ester Maria s. 11.5.1921, Aili Kaarina s. 9.7.1924, Sirkka Martta Mirjam s. 17.9.1926.

30. **Murtola**. Loponen Matti taloll. s. 31.5.1886, vaimo Helena o.s. Termonen s. 18.9.1885, Toivo Armas s. 16.3.1912, vaimo Hilma o.s. Ihalainen s. 6.10.1907, Pentti Matti s. 13.3.1935, Teuvo Olavi s. 14.9.1936, Hannu Jouko s. 8.11.1938, Eino Jalmari s. 23.9.1918, Kaija Unelma s. 6.12.1922, Väinö Johannes s. 27.11.1927. Koukonen Armas s. 28.4.1911.

31. **Harjula.** Kalmi Vilhelm taloll. s. 1.5.1876 Heinjoki, vaimo Hilma Sofia o.s. Varis s. 6.8.1884 Valkjärvi, Eino Viljo s. 2.12.1909 Muolaa, Jalmari s. 1.4.1906, Saima Eeva s. 1911, Jenny s. 1.11.1913, Mikael s. 29.2.1916, vaimo Liisa Maria o.s. Pyöttiö s. 2.1.1915, Kerttu s. 4.10.1918, Lyyli s. 11.3.1921, Lempi s. 24.11.1923, Reino s. 6.6.1926.
32. **Vehmainen.** Joro Toivo Matinpoika taloll. s. 1.3.1888 Lempaala, vaimo Alma o.s. Ollila s. 24.8.1891 Laihia, Eino Ilmari s. 7.12.1922, Terttu Hellikki s. 1.2.1928, Esko Juhani s. 17.7.1930, Matti s. 3.3.1857 Parikkala, vaimo Anna Maria o.s. Kirjonen s. 21.11.1865 Lempaala.
33. **Järvelä.** Korte Albert taloll. s. 2.5.1907, vaimo Aune Alina o.s. Rastas s. 10.7.1910, Raimo Tapani s. 18.3.1936.
34. **Onnela.** Määttänen Antti taloll. s. 2.11.1885, vaimo Darja o.s. Siderow s. 4.9.1883, Uno Olavi s. 10.7.1915, LAuri Aleksander s. 23.1.1917, Vuokko Maria s. 3.9.1919, Taimi Lilja s. 26.1.1921.
35. **Loponen** Tuomas taloll. s. 3.2.1878, vaimo Maria o.s. Kuparinen s. 29.11.1882, Eino Tapani s. 2.8.1923.
36. **Haukkala.** Kekkonen Matti vuokr. s. 30.6.1887 Valkjärvi, vaimo Naima Aleksandra o.s. Rajala s. 16.10.1893 Urjala, Toivo Armas s. 20.12.1924, Sylvi Maria s. 25.5.1926, Aili Anna Liisa s. 25.5.1926, Signe Kaarina s. 15.9.1929, Meeri Marjatta s. 26.12.1932, Rauha Aliina s. 13.11.1916. Koukonen Tyne s. 5.9.1923, Helmi Amalia, Kaino.
37. **Dormidoff** Mikko s. 1905 Inkeri, vaimo Elisabet o.s. Surakka s. 30.6.1907. Helena S:n lapsia: Eero Johannes s. 28.1.1924, Irja Annikki s. 6.4.1929, Martta Marjatta s. 19.2.1934, Alpo Arne s. 1.3.1936, Elvi Maria s. 14.8.1920, Irma Elvintytär s. 11.6.1938.
38. **Airaskorpi** (Jakoleff) Pekka s. 17.2.1918 Inkeri.
39. **Töllikönranta.** Honkanen Toivo Johannes taloll. s. 26.5.1913, vaimo Hilka Aune o.s. Ollikainen s. 22.5.1915 Sakkola, Hilka, Tapio s. 1939, Helena o.s. Kekki s. 9.2.1875 Sakkola.
40. **Rajala.** Köning Taavetti Tuomaanpoika taloll. s. 6.8.1886, vaimo Hanna o.s. Peltonen s. 7.1.1888 Metsäpirtti, Elvi s. 27.5.1914, Hilja s. 2.10.1916, Kerttu s. 19.7.1920.
41. **Mentu.** Rekorius Aune o.s. Kukkonen s. 23.3.1890.
42. **Hallila.** Hallikainen Viktor taloll. s. 12.2.1901, vaimo Emilia o.s. Korpelainen s. 14.10.1898, Veera s. 26.8.1920.
43. **Järvelä.** Jäske Elias taloll. s. 5.7.1864, Pavel s. 18.6.1886, Maria s. 3.11.1899.

44. **Peltola**. Rajala Kaarlo Viktor taloll. s. 28.1.1883 Urjala, vaimo Anna Liisa o.s. Virolainen s. 4.6.1890 Sakkola. Sappinen Aino Maria o.s. Rajala s. 14.10.1913, Seemi s. 21.6.1936.
45. **Pölläkkä** Simo taloll. s. 12.5.1878, vaimo Helena o.s. Onttonen s. 10.5.1876.
46. **Rinteelä**. Pusa Maria o.s. Honkanen taloll. s. 6.8.1872, Aukusti s. 16.11.1911.
47. **Kanervikkola**. Kähäri Tahvo taloll. s. 23.2.1914 Lempaala, vaimo Aini Eeva o.s. Kekkonen s. 15.2.1915, Pentti Kalevi s. 13.2.1937.
48. **Pusa** Eino Mikko s. 14.3.1908, vaimo Anna Helena s. 9.7.1909, Urho s. 1915, Aulis, Armas Eemil s. 31.10.1919.
49. **Mentu** Simo taloll. s. 15.8.1881.
50. **Mentu** Ville taloll. s. 24.3.1879, Augustin vaimo Anna o.s. Paksu s. 23.7.1882 Metsäpirtti, Elma Eliina taloll. s. 8.8.1919. Riekkinen Reino taloll. vävy s. 5.10.1913 Nilsä, vaimo Sievi Maria Augustintytär o.s. Mentu s. 28.8.1910, Anton Asser Aukusti s. 3.7.1937.
51. **Karvasenmäki**. Karhu Hilma taloll. s. 20.10.1903, Aulis Jaakko s. 20.12.1931.
52. **Harjula**. Nuora Kaino Augustinpoika taloll. s. 16.4.1908, vaimo Ida Helena o.s. Heikkonen s. 6.8.1909, Lahja Liisa Mirja s. 20.2.1936.
53. **Kaljusenmäki**. Mentu Anna o.s. Ihalainen taloll. s. 1861.
54. **Kansakoulu**. Meronen Vilho kansakoulunopettaja s. 21.3.1891 Kaukola, vaimo Anna Maria o.s. Pessi s. 26.12.1902, Irma Liisa Kaarina s. 13.6.1934, Yrjö Vilho Antero s. 13.6.1934. Huuhka Meeri Annikki s. 27.9.1917.
55. **Ahola**. Honkanen Liisa o.s. Kiiski s. 17.4.1887, Toimi, Rauha, Toivo Tuomas s. 27.10.1916, Reino Taavetti s. 22.12.1918.
56. **Hyvösenmäki**. Nypelö Mikko Yrjönpoika taloll. s. 6.9.1900, vaimo Amalia o.s. Sviili s. 9.9.1898, Anna Eelin s. 30.4.1923, Fanny Pauliina s. 30.7.1927, Seemi Kalevi s. 3.9.1929, Mauno Yrjö s. 23.12.1930, Martta Helina s. 17.6.1933, Ahti Ilmari s. 22.9.1934, Kerttu Kaarina s. 1.3.1937, Irma s. 2.10.1942.
57. **Taimela**. Hyvönen Abram Antinpoika taloll. s. 22.8.1900, Lempi s. 30.8.1906, Juho Einari s. 1909, Toimi s. 1918.
58. **Sireeni** ent. Sideroff Pekka mäkit. s. 27.11.1877, vaimo Helena o.s. Nypelö s. 9.7.1888, Aukusti s. 2.6.1912, Terho Antti s. 15.8.1921, Yrjö Arvo s. 10.4.1923, Pertti Veikko s. 14.7.1929.
59. **Järvisuo**. Naskali Katri taloll. s. 1.8.1894, Toivo Johannes s. 11.3.1923, Johannes s. 15.6.1898, vaimo Loviisa o.s. Meskanen s. 6.9.1903, Eino Juhani s. 3.1.1937, Toimi Kalervo s. 10.3.1938, Pentti s. 18.5.1939.

60. **Hyvösenmäki.** Nypelö Antti mäkit. s. 24.12.1894, vaimo Eeva o.s. Pusa s. 2.8.1903, Otto s. 7.1.1923, Juho s. 29.7.1925, Eino s. 9.7.1927, Anna Helena s. 20.6.1929, Tyyne Maria s. 5.12.1930, Meeri Ester s. 11.12.1932, Mirja Kaarina s. 8.1.1936, Jenny Pauliina s. 12.5.1937, Kaarlo Pertti s. 8.9.1938, Veikko s. 20.9.1939.

61. **Mentula.** Mentu Viljam taloll. s. 22.10.1905, vaimo Ida Maria o.s. Paksu s. 3.6.1907, Väinö Johannes s. 24.2.1930, Anja Kyllikki s. 8.3.1932, Anna o.s. Huuhka Viljamin äiti s. 8.6.1871.

62. **Urheilukenttä.**

63. **Tuomela.** Sviili August taloll. s. 1.9.1901, 1. vaimo Aune Alina s. 24.9.1904, 2. vaimo Ensevia Pekantytär o.s. Jäske s. 24.8.1917 Metsäpirtti, Arvi Antti s. 11.6.1924, Aukusti s. heinäkuussa 1927.

64. **Dormidoff** Anna s. 1886 Inkeri, Paavo s. 1908 Inkeri, Hilda Sofia s. 1921 Inkeri.

65. **Meskala.** Meskanen Eemil taloll. s. 27.4.1913, Maria o.s. Soikkeli s. 11.10.1868.

65b. **Rekorius** Juho s. 1885, Anna o.s. Haapsaari s. 1889.

66. **Nuorisoseuran talo.** Sviili Aino vahtimestari s. 29.4.1904.

67. **Savipelto.** Nuora Salomon taloll. s. 2.6.1874, vaimo Elisabet o.s. Söder s. 1.12.1883, Korpelainen Tyyne Maria s. 5.10.1913, Ilmi Siiri s. 20.1.1937.

68. **Blomminmäki.** Korte Johannes taloll. s. 17.4.1887.

69. **Meskanen Martti** Juhonpoika taloll. s. 26.11.1890, vaimo Emilia o.s. Karvonen s. 25.11.1895 Sakkola.

69b. **Johannes Meskasen talo.** Meskanen Antti Uljas s. 19.10.1927, Otto.

70. **Rajala.** Meskanen Aukusti taloll. s. 6.4.1909, vaimo Eelin o.s. Karppanen s. 19.10.1913 Sakkola, Heimo Ensio s. 9.6.1938.

71. **Lamminmäki.** Sidoroff Aleksander taloll. s. 22.6.1900, vaimo Aliina o.s. Anttonen s. 2.11.1905, Siviä s. 19.10.1933.

72. **Marttila.** Leppänen Maria Tuomaantytär s. 10.11.1886.

73. **Kärkkäinen** Alfred taloll. s. 21.5.1902, vaimo Marjaana o.s. Korte s. 23.10.1905 Kaukola, Heta s. 4.12.1935, Helmi Kaarina s. 16.4.1937, Aino s. 1900.

74. **Nypelönmäki.** Mentu Juho taloll. s. 17.6.1897, vaimo Emilia o.s. Partanen s. 3.7.1898 Metsäpirtti, Tauno Heimo s. 14.11.1918, Eila Annikki s. 27.6.1923, Milja Pauliina s. 27.3.1933.

75. **Riitamäki.** Nuora Aukust taloll. s. 26.8.1884, vaimo Aleksandra s. 1886, Elma, Soini Armas s. 1.7.1915, Sirkka Eila s. 15.1.1924.

76. **Kiesiläinen** Mikko taloll. s. 5.3.1897, vaimo Anna o.s. Anttonen s. 17.11.1903, Matti Tapani s. 26.12.1923 kaatui talvisodassa, Helli Ester s. 4.2.1926, Paavo Veikko s. 3.1.1929, Teemu s. 8.3.1932, Raili Inkeri s. 9.8.1934, Terttu Sisko s. 25.2.1937.

77. **Loponen.** Loponen Albert taloll. s. 10.11.1892, vaimo Eelin Sofia o.s. Valkonen s. 28.3.1894, Kaarlo Kaleva s. 13.1.1921, Anna Aura s. 13.3.1922, Aili Esteri s. 13.7.1923, Juha Tuomas s. 13.4.1926, Ilkka Pertti s. 6.2.1929, Simo Sampsa s. 7.12.1930. Tuomaan perhettä: Ainu, Toivo Vilho s. 18.9.1910, vaimo Ilmi Maria o.s. Paukku s. 5.6.1912, Raimo Toivo s. 25.7.1937, Elvi Laura s. 9.10.1912, Johannes Päiviö s. 19.5.1915, Pentti Tuomas s. 31.12.1918, Anna Vuokko s. 9.12.1920, Eino s. 1923.

78. **Koivula.** Eriksson Aleksanteri taloll. s. 6.7.1872, vaimo Maria o.s. Sideroff s. 24.12.1880, Eemeli s. 3.4.1915, Arvi Johannes s. 7.12.1921.

79. **Perkiö** Varpu mäkit. s. 17.6.1876 Metsäpirtti.

80. **Haukkala.** Viskari Matti taloll. s. 24.11.1901 Lempaala, vaimo Helena o.s. Honkanen s. 18.9.1906, Saima Annikki s. 3.7.1930, Anna Liisa s. 10.12.1931, Jenny Kaarina s. 27.3.1933, Toivo Johannes s. 12.6.1935. Honkanen Anna o.s. Pusa, Helenan äiti s. 27.1.1871.

81. **Peltola.** Kiesiläinen Pietari taloll. s. 14.12.1900, vaimo Anna Eliina o.s. Karhunen s. 12.11.1899, Rauha Sylvia s. 19.7.1922, Anna Esteri s. 25.1.1924, Vappu Mirjami s. 28.1.1929, Martta Annikki s. 2.4.1931, Eira Aila Mielikki s. 20.5.1937.

82. **Paksu** Antti taloll. s. 24.12.1876, Toivo Johannes s. 25.2.1911, Armas s. 19.5.1915, Eetu s. 24.5.1918, Aino Helena s. 14.2.1920.

83. **Karhunen** Juhana taloll. s. 1874, vaimo Varpu o.s. Kimanen s. 1874, Elina, Alma, Helmi.

84. **Rautjärvi.** Pietiäinen Ville taloll. s. 8.11.1894, vaimo Aina o.s. Korte s. 20.8.1905, Rauha Maria s. 24.8.1932, Väinö Paavo s. 30.10.1934, Aune Mirja s. 14.1.1937. Surakka Valpuri työl. s. 25.12.1866. Ivanoff Maria Jekorintytär o.s. Surakka s. 19.8.1903.

85. **Vääränmäen kruununpuisto.**

Vehmais-Haukkalan koulupiirissä yhteensä 423 henkilöä.